

KULTUREN

Verksamhetsberättelse 2013

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Museichefens inledning	4
Verksamhetsberättelse 2013	6
Föreningen Kulturen	7
Mötesplatsen Kulturen	8
Förvaltaren Kulturen	14
Arbetsplatsen Kulturen	19
Stadgar, organisation och styrelse 2013	22
Organisationsschema	23
Nyckeltal 2013	24

Kulturens styrelse 2013. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen

Museichefens inledning

Förändringar. Allt sker snabbare och det vi vet om framtiden är att allt förändras – det är det enda vi kan vara säkra på. Därför måste vi jobba tillsammans med besökare och andra intressenter, i takt med tiden. Delaktighet är en viktig del av vår vision som vi jobbar mot. Det är inte enkelt och det innebär nya arbetssätt med nya perspektiv på oss själva och på vår omvärld.

Vi arbetar med att ett inkluderande kulturarvsbegrepp. Det finns inte ett skånskt kulturarv, Skåne är mångkulturellt och allas berättelser är lika viktiga. Genom att inkludera människor i historien via utställningar, föremål och berättelser på museet kan människor bättre förstå sin samtid och därmed har man också fler redskap för att vara delaktig i framtiden.

Vår vision är att Kulturen ska vara det mest livfulla och engagerande museet och ett föredöme när det gäller delaktighet. Delaktighet inom organisationen och mot omvärlden är en förutsättning för museernas utveckling. Viktiga frågor i vår omvärld som demokrati, integration, delaktighet, tolerans, miljö, klimat, genus och makt påverkar i allt högre grad vårt arbete och blir allt viktigare inom alla museers verksamhetsutveckling. Hela museisektorn står inför ett stort förändringsarbete och där har museerna kommit olika långt i processen.

Kulturen ska vara en angelägen samhällsaktör utifrån hela vår verksamhet. Våra samlingar är basen och med dem som utgångspunkt kan vi lyfta fram nya berättelser i dialog med omvärlden. I allt högre utsträckning tar vi emot kunskap och berättelser utifrån och förmedlar vidare. Det är en demokrati-fråga. Kulturen arbetar för ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Vi har en fantastisk potential med hela kulturmiljöer med byggnader, föremål och trädgårdar. Framför allt under sommartid arbetar vi med levandegörande av våra miljöer i Lund och på Kulturens Östarp.

Vi började förra året med att ha en dialog med Trygghetsrådet (TRS) kring deras utvecklingsprogram KIV, Kompetensutveckling för individ och verksamhet. I den processen ska vi utveckla delaktigheten, alla som arbetar på Kulturen ska vara med och ta fram underlag till verksamhetsplanen. Allas kompetenser är lika viktiga i planering, genomförande och uppföljning av arbetet. Processen

ska resultera i en verksamhetsplan som verkligen känns som vår gemensamma plan över vad vi ska göra kommande år, samt en plan där vi ser inom vilka områden vi behöver kompetensutveckla oss för att nå dit vi vill.

Under året var vi delaktiga i att ta fram en handlingsplan för kulturarvsområdet tillsammans med övriga kulturarvsinstitutioner och organisationer under ledning av Kultur Skåne. Planen är uppdelad på fyra områden: Barn & unga, Tillgänglighet, Samverkan samt Kulturturism, varav Kulturen ansvarar för det sistnämnda området.

På området i Lund har vi fortsatt att renovera byggnader för de extra medel vi erhållit från Lunds kommun för det eftersatta underhållet. Herrehuset har renoverats och förbereds för en ny basutställning, Allmogehallen är delvis omputsad, det stora arbetet med renovering av staket och mur kring Vita huset är klart och Uranäsboden har fått nytt torvtak. Renovering av husen inför våra besökare är också ett sätt att levandegöra friluftsmuseet, och när vi upphandlar externa entreprenörer ingår det i avtalet att de ska svara på frågor från besökare. Vi berättar också om renoveringar och underhåll av husen på skyltar på museiområdet, och på vår hemsida och facebook.

Att vi sedan ett par år tillbaka har ny kompetens inom trädgård har nu gett ett väl synligt resultat, som kan ses och uppskattas av besökarna. Vårt arbete med det gröna kulturarvet fortsätter, liksom arbetet med att göra Kulturens Östarp till ett kulturreservat.

Under året upphandlade Region Skåne förvaltning och drift av de medicinhistoriska museerna i Lund och Helsingborg. Vi fick uppdraget, vilket är en spännande utveckling av vår verksamhet.

Anki Dahlin

Verksamhetsberättelse 2013

UPPPDRAG & VISION

Kulturen har den ideella föreningen Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige som huvudman. Det är en medlemsförening med verksamhetsbidrag från Lunds kommun, Region Skåne och Sjöbo kommun.

Kulturen förvaltar Sveriges största samling av kulturhistoriska föremål från södra Sverige, stora samlingar av jämförande föremål från hela världen samt norra Europas största medeltidsarkeologiska samling. Föreningen driver även friluftsmuseet med totalt 60 kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Lund och Östarp.

Museet ska, utifrån en bred definition av kulturbegreppet, inbegripande både det materiella och immateriella kulturarvet, bedriva museiverksamhet med dokumentation, insamling, vård, maga-

sinering, vetenskaplig bearbetning, utställningsverksamhet, programverksamhet och pedagogisk verksamhet inom hela det kulturhistoriska fältet.

Museet ska vara en resurs och ett kunskapscentrum för hela regionen genom att vara rörligt, tillgängligt och serviceinriktat. Museet ska, utifrån sin samlade kompetens, inta en självständig roll i frågor som rör kulturarv och kulturmiljö.

Vision

Kulturen är det mest livfulla och engagerande museet – ett föredöme när det gäller delaktighet.

Mission

Göra kulturarv levande och angeläget för alla

Positionering

Kulturen är en oas där kulturarv får liv

FÖRENINGEN KULTUREN

En aktiv och växande förening

Vi har under året värvat medlemmar då vi har haft större evenemang. Eftersom medlemskapet numera är rullande och inte årsbundet säljer vi medlemskap året om. Vi skickar medlemsbrev via mail cirka tio gånger per år med information om vad som händer i verksamheten, erbjuder särskilda medlemsvisningar av utställningar eller en renovering av något av våra hus samt har ett rabatterat erbjudande från butiken. Alla nya medlemmar får lämna e-postadress vid registreringen. Vi saknar fortfarande många e-postadresser, men vi påminner om detta via de brevutskick vi gör och i entrén.

Kulturens styrelse hade sex möten under året. Vid ett förlängt möte i maj genomfördes en workshop där man gjorde en omvärldsanalys och diskuterade hur trenden med vikande medlemsantal ska mötas. Det är ett långsiktigt arbete som vi bara påbörjat.

Vi har haft styrelsemöten för stiftelser anknutna till Kulturen, till exempel Margit och Lennart Carlsons stiftelse och Nordenstedtska stiftelsen.

Årsboken 2013 hade titeln *Laddat* och den innehåller berättelser kring jakt, vapen och krig. Jaktens äldre kulturhistoria, spåren i landskapet och även kvinnors jakt skildras med ett rikt bildmaterial på vapen, konst och föremål med jaktmotiv ur museets samlingar. Kulturens vapensamling innehåller en stor andel jaktvapen och flera av dessa rikt dekorerade vapen presenteras. Vapenteknik, vapenmakt och Kulturens arbete med pedagogik kring Slaget vid Lund skildras i andra artiklar. Boken presenterades av några av artikelförfattarna vid ett evenemang för medlemmar och besökare i juni.

Efter årsmötet i juni bjöds medlemmarna på en visning av utställningarna *Modet-fotografier – Carl Bengtsson* samt *Stradanus – hovkonstnär hos Medici*.

Samverkan med andra aktörer

Under 2013 deltog Kulturen i framtagandet av en regional kulturpolitisk handlingsplan. Arbetet var indelat i fyra grupper: Barn och unga, Tillgänglighet, Samverkan samt Kulturturism. Kulturen ansvarar området Kulturturism, men ingår även i de andra grupperna.

Samarbetsprojektet mellan de regionala museer-

na och folkbildningen *Ur besökarens perspektiv* är redovisat till Region Skåne. Det positiva resultatet har medfört att vi beslutat att fortsätta med ett nytt samarbete: *Skånes moderna kulturarv*, som blir en del av vår ordinarie verksamhet. För detta nya projekt har vi även involverat Lunds universitet.

Kulturen arrangerade det årliga nationella mötet för alla friluftsmuseer i Sverige i september. Temat var delaktighet och mötet lockade fler deltagare än någon gång tidigare.

Vi har deltagit i ett nordiskt möte på friluftsmuseet Den Gamle By i Århus, där vi bland annat diskuterade definitionen av friluftsmuseer. Vi har deltagit i arbetsgruppen för MUSUND och aktivt arbetat med konferensen för danska och svenska museimän med tema Museernas språk. Vi bidrog med kunskap kring uppbyggnad av pedagogisk och informativ verksamhet kring museet Yildiz Palace i Istanbul i Turkiet inom ett EU-projekt.

Vi deltog i Riksförbundet Sveriges museers årsmöte, Läns museernas samarbetsråds årsmöte samt Landsantikvarieföreningens möten under året.

Samarbete sker kontinuerligt med de andra regionala museerna, ABM Skåne och övriga kulturavsnitt i regionen liksom med Lunds universitet, Skånes hembygdsförbund, Skånes hemslöjdsförbund och flertalet studieförbund.

Vi deltog i Lund Samverkan 2.0 som håller på att startas upp. Denna satsning från Lunds kommun går ut på att dra fler besökare till Lund och involverar både besöksmål och hotell.

Ökad grad av självfinansiering

Under året har vi sett över och utvecklat vår uthyrnings- och konferensverksamhet. Vi tog fram en konferensfolder och skickade ut den till drygt 500 företag under hösten. Vi följer upp genom nyhetsbrev ett par gånger om året, där vi till exempel erbjuder visningar för konferensgäster eller företag på ett speciellt tema. Under slutet av året kunde vi märka av ett uppsving i intresset, med många förfrågningar och några bokningar från nya kunder.

Vi har tagit fram skräddarsydda visningar av museet, husen eller specifika utställningar för turistgrupper, företag, föreningar och bussreseföretag. Redan i år har vi haft ett gott samarbete med

Lunds turistbyrå kring bussresor och kryssningsfartyg som kommit till Kulturen med turistbyråns guider.

En utvidgning av caféet med ytterligare två rum har påbörjats, och rummen kommer att färdigställas under 2014. Det ger möjlighet att erbjuda fika i vårt café i samband med konferens eller gruppvisning även för lite större sällskap.

Årets försäljning i museibutiken var bra och nådde över budgeterade en miljon. Vi har sålt flera produkter direkt kopplade till de olika tillfälliga utställningarna, bland annat smycken av den skånske silversmeden Lars Håkansson och affischer och böcker kopplade till våra fotoutställningar *Modefotografier* och *EPA*.

Kulturens fotosamlingar tillgängliggörs genom bildförsäljning i samarbete med Historisk Bildbyrå.

Vi ska fortsätta att vara offensiva med verksamheter som bidrar till vår egenfinansiering, och i större utsträckning göra uppföljningar så att vi snabbt kan anpassa verksamheten till förändringar i omvärlden.

MÖTESPLATSEN KULTUREN

Ett mer levande Kulturen

Kulturens Sommarkvarter

Sommarkvarterkonceptet fortsätter att utvecklas. En nyhet för året var Lekfulla tidsresor, som är ett sätt att levandegöra miljöerna i Kulturens friluftsmuseum. Våra pedagoger hade tagit fram historiska berättelser som de iscensatte vid hus från olika tider på museiområdet, på ett sätt som passar både barn och vuxna. Det var mycket uppskattat och kommer att återkomma under 2014.

Samarbetet med Kultur Lund kring SommarLund minskade därför att Kultur Lund vill erbjuda fri entré för de arrangemang som ingår i SommarLund, varpå flera av Kulturens familjeangemang inte platsade i konceptet. SommarLund sponsrade i år Stumfilmskväll och föreställningen Potatishandlaren.

Vårt arbete med målgruppen barn och unga visade sig under Sommarkvarterna bland annat genom Barnens dag i maj, tre barnkonserter samt stafflimålning för barn som en återkommande programpunkt. Parken är speciellt inbjudande för

Betessläpp på Kulturens Östarp 1 maj 2013. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen

spring-i-benen-barn under sommaren, och vi tar fram bland annat styltor, dragkampsrep och träsvärd att leka med i parken, vilket används flitigt av besökarna.

Vi anstränger oss också för att göra vår lekplats inbjudande genom att plantera och underhålla blommor och buskar.

Utveckling av friluftsmuseet

För att få mer kunskap om Måketorpsboden och Uranäsboden som kommer från Åsedatrakten i Småland gjorde en grupp ur personalen studiebesök i Uranäs och Måketorp. Där diskuterades platsernas historia med boende på platserna, släktingar till dem som tidigare bott där, lokala hembygdsföreningar och Uppvidinge kommun.

Under våren fick vi ett nyttillskott till friluftsmuseet, en telefonkiosk av modellen Pagod som ritades år 1900, samma modell som den allra första offentliga telefonkiosken i Sverige. Den har tidigare stått på Stortorget i Lund och har skänkts till Kulturen av Lunds kommun.

Renovering och restaurering av husen inför våra besökare är också ett sätt att levandegöra friluftsmuseet, och när vi upphandlar externa entreprenörer ingår det i avtalet att de är villiga att svara på frågor från besökare. Vi berättar också om renoveringar och underhåll av husen på skyltar på museiområdet, och på vår hemsida och facebook.

Kulturens Östarp

Vi kan märka att intresset för vår 1800-talsgård på Östarp i Sjöbo kommun växer. Våra temadagar lockade en stor publik, speciellt betessläppet första maj. Vi har beställt besöksräknare som ska börja användas under 2014. Under sommaren fanns en värd i 1800-talsdräkt på plats under Gamlegårds öppettider, för att erbjuda visningar och aktiviteter på olika teman som hantverk, lekar, enkel matlagning och trädgårdsgöromål för alla generationer.

Vi har under året börjat förbereda ett natur- och kulturspår i Östarps kulturlandskap, som ska fungera både för skolklasser och för den allmänna besökaren. Det börjar användas i maj 2014.

Julstämning på Kulturen och i Lund

Vi tog emot ca 11 500 besökare under årets två julstöksdagar, en stor förbättring jämfört med förra årets ca 7 000 besökare. Vi utvecklar successivt levandegörandet av husen under julstöket, och besökarna kunde träffa personal i historisk dräkt i till exempel Bosmälatorpet och Arbetarbostaden.

Vi fortsatte samarbetet med projektet Thomanders jul, och arrangerade visningar i Thomanders hus här på Kulturen men även vandringar i Lund som berättade om Lund på Thomanders tid. Vi bidrar med berättelsen om professor Thomander och kan skapa ett ännu större kulturhistoriskt intresse för honom och locka ännu mer besökare till hans "hem" på Kulturen.

Utbud för många smaker

Tillfälliga utställningar

Under året har vi haft tio tillfälliga utställningar. Studenter från HDK i Göteborg kompletterade vår utställning *Dräktmod* med djärva designtolkningar i form av smycken, inspirerade av utställningens traditionella skånska dräkt. Utställningen fick namnet *Smyckat*.

Under våren hade vi fotoutställningen *EPA* med den prisbelönta skånske fotografen Martin Bogren som följt några unga pojkar och deras liv med EPA-traktorer. Under sommaren och hösten visade den internationellt uppmärksammade fotografen Carl Bengtsson en rad starka bilder som fått stor uppmärksamhet i utställningen *Modedefotografier*.

Vårens barnutställning *Vem är jag?* handlade om drömmar, idéer, känslor och identitet. Där visades självporträtt av barn från olika delar av världen tillsammans med reproduktioner av klassiska självporträtt. Omkring 600 självporträtt som barn gjorde i samband med workshops när de besökte utställningen resulterade sedan i utställningen *Det här är jag!*

Från Kulturens samlingar visade vi grafiska blad av Johannes Stradanus (1523-1605) som var hovkonstnär hos familjen Medici i Florens. Vi presenterade också utställningen *Guldorn ur samlingarna*, med unika, intressanta eller ovanligt välgjorda föremål som våra intendenten valde ut från samlingarna.

Romerna har varit en del av Sverige i 500 år, och under våren visade vi delar av den romska kulturen genom utställningen *Romernas svenska kulturhistoria*, som producerats av Romska kulturcentret i Malmö. I en autentisk romsk vagn från 1950-talet kunde besökare och skolklasser möta romer som berättade om sin kultur och om hur de har tvingats att resa från plats till plats.

Utställningen *Fragment av Liv* kombinerades med en teaterföreställning, som baserades på intervjuer om äldre skånska mäns och kvinnors upplevelser av att leva i skuggan av andra världskriget.

Den retrospektiva utställningen *Sinnligt och Sakligt* visade den skånske silversmeden Lars Håkanssons modernistiska bruks- och smyckeskonst.

Fyra av dessa utställningar var egenproducerade av Kulturens egen personal: intendenten, pedagoger, snickare, konservatorer och utställningsproducenter.

När vi tar in färdiga utställningar som fotoutställningar försöker vi beakta genusperspektivet och med regelbundenhet, jämlikt visa både manliga och kvinnliga utställare.

Kommande utställningar

Förberedelser och produktion av 2014 års utställningar har påbörjats: *Min Värld*, en mindre utställning om Britt G Hallqvist samt fotoutställningen *Denise Grünstein*. Vi har också påbörjat det omfattande arbetet inför utställningen *Gudrun Sjödén – 40 år av inspiration*.

Förberedelserna inför den kommande stora basutställningen *Världen på Kulturen* fortsatte under året. Renoveringen av Herrehuset har tagit längre tid än beräknat och vi har därför flyttat fram öppnandet av utställningen till våren 2015.

Under 2013 startade vi planeringsprocessen inför en utställning om Lunds historia. Med utgångspunkt i GLO:s arbetsmodell planerar vi att bygga en utställning tillsammans med Lundaborna.

Programverksamhet

Vi har ett stort utbud av programverksamhet, och vi ser att allt fler väljer att komma då vi har program.

Vi har presenterat våra program i tryckta vår-, sommar-, höst- och julprogram och i ett Östarps-program, samt genom evenemangskalendern på

Monica Caldaras och Ivan Nikolizsson från Romska kulturcentret i Malmö framför den romska vagnen i Kulturens friluftsmuseum. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen

vår hemsida och tips på facebook. Vi lägger också in vårt program på visistlund.se och visitskane.se samt skickar in tips till tidningarnas evenemangskalendrar.

Vi sprider affischer runtom i Lund för många evenemang och utställningar, och för större satsningar även till de omkringliggande kommunerna. Även de tryckta programmen distribueras ut till turistbyråer, andra museer osv. Vi har annonserat i framför allt Sydsvenskan och City om program och utställningar.

Vi arbetar med att beakta jämställdhets- och mångfaldsperspektivet i allt större utsträckning när vi arrangerar program och anlitar artister eller talare. Många av våra programarrangemang har varit knutna till våra utställningar.

Under skolloven har vi aktiviteter som påskpyssel, betesverkstäder och smyckesverkstäder. Dessa lovaktiviteter riktar sig både till fritids/förskola och vanliga besökare.

I programverksamheten vill vi även berätta om och väcka intresse för traditioner och högtider. Som exempel på återkommande arrangemang kan nämnas: stjärngossetåg, julgransplundring, Förintelsens minnesdag, Skärtorsdagsfirande, Barnens dag, Folkmusikens dag, temadagen Förtrollat – en dag i folktrons tecken, Spökkvällen, Luciakonsserter samt Julstöket. På midsommarafton och Nationaldagen var antalet besökare högt, 1 955 personer respektive 2 700 personer.

Under december hade vi visningar i friluftsmuseets hus om hur julen kunde firas förr, och under mellandagarna levandegjorde vi Blekingegården genom pedagoger klädda till pigor, som berättade om både julfirandet och det vardagliga livet år 1815.

Övriga besöksmål

Efter ett anbudsförfarande tog vi under hösten över förvaltningen av Region Skånes medicinhistoriska samlingar samt driften av Livets museum i Lund och Medicinhistoriska museet i Helsingborg. I Helsingborg är utställningarna nedmonterade, och en ny medicinhistorisk utställning kommer att produceras.

Vi har under året fortsatt vårt samarbete med den ideella föreningen Hökeriets vänner för att kunna hålla Hökeriet på S:t Annegatan öppet på helgerna och vi driver Tegnérsmuseet i samarbete med Tegnérsstiftelsen.

Midsommarfirande. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen

En plats för barn och unga

Skolverksamheten

I vårt arbete med klasser från förskolor, grundskolor och gymnasieskolor använder vi oss av våra kulturhistoriska miljöer, historiska gestaltningar, etiska verkstäder, dramatiserade visningar och traditionella visningar. Skolprogrammen som vi uppdaterar två gånger per år utgår ifrån Kulturens friluftsmuseum i Lund, Kulturens Östarp och våra utställningar.

Lärarfortbildning

Vi genomförde som vanligt så kallade körkortsutbildningar för lärare. För övriga fortbildningar för lärare samarbetade vi bland annat med Domkyrkan kring temat medeltid, med Naturskolan på temat hållbar utveckling, med Skånes hemslöjds-konsulenter kring slöjdhandledarutbildning och vi genomförde en heldag om praktiskt slöjdande för barn med Skånes hembygdsföreningar.

Under året skickade vi ut 24 Lärarnytt, ett digitalt nyhetsbrev som lärare kan prenumerera på för att få information om de pedagogiska programmen och fortbildningarna.

Särvux i Lund förlade delar av undervisningen i vår Skolträdgård, och fick vara med och skörda det som de själva sått.
Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen.

Program för skolan

I vårt skolprogram introducerades *Hållbar utveckling* samt *Källkritik, historiebruk och kulturlandskap* som nya teman. Inom *Hållbar utveckling* erbjöd vi föreställningen *Från rovor till pommes frites* som utspelar sig år 1768. Prästfrun har bjudit in sin granne bondmoran och det uppstår ett livligt samtal om nymodigheten potatis. Är potatisen verkligen nyttig? Efter föreställningen fick eleverna arbeta praktiskt i vår skolträdgård. Under våren planterade de potatis och på hösten fick de plantera blomsterkorgar med tema rotfrukter och hållbarhet.

Inom temat *Hållbar utveckling* erbjöds också visningar i vår utställning *Folkkonst & Design* under rubriken *Allmogens hantverk: material, form och funktion*, eftersom skolan efterfrågat sådana visningar. Programmet förenar ett kulturhistoriskt och ett miljöetiskt perspektiv och följer läroplanen.

I det pedagogiska arbetet riktat mot högstadiet och framför allt gymnasiet har temat *Källkritik, historiebruk och kulturlandskap* legat i fokus. Samtliga visningar inom dessa områden är direkt kopplade till läroplanerna. Dessa frågor har kopplats till *Vapen – makt över liv*, en utställning om

jakt och krig med fokus på Slaget vid Lund 1676. Vi erbjöd även en utvidgning av temat genom en stadsvandring som följer spåren efter slaget ute i dagens stadsmiljö.

På speciell begäran har vi även tagit fram ett program till utställningen *Kina – mitt i världen*. Utifrån de utställda föremålen, kompletterande arkivmaterial och utdrag från databasen Carlotta har eleverna fått diskutera primär- och sekundärkällor, historiesyn och historiebruk.

Ett mycket lyckat och uppskattat samarbete under året var projektet *Föremålen berättar*. Här samarbetade gymnasieskolan Spyken i Lund med Kulturen. Syftet med projektet var dels att arbeta källkritiskt med autentiska föremål och arkivmaterial, och dels att bekanta eleverna med museet som samhällsinstitution och kunskapsbank.

En del av årets skolprogram utformades i anslutning till den tillfälliga utställningen *Vem är jag?* som handlade om identitet. Under bildverkstäder fick eleverna rita/måla självporträtt, och ca 600 av dessa porträtt visades sedan för allmänheten i utställningen *Det här är jag!*

Föreställningen *Fragment av liv* spelades 20 gånger på Kulturen, en dramatisering baserad på äldre personers berättelser om vardagen i Sverige under Andra världskriget, röster från en generation som håller på att försvinna. Upplevelsen att leva under krigshot gestaltas i föreställningen och på så vis hoppas vi öka förståelsen, solidariteten och empatin för de människor som kommer från eller lever under hot i krigsdrabbade zoner.

Rum för kulturodling – Skolträdgården

I april förlade Naturskolan sin årliga träff för pedagoger inom nätverket Gröna skolgårdar till Kulturen. Tillsammans med Kulturens trädgårdsmästare jobbade 65 pedagoger i vår skolträdgård och vid stationer inomhus med olika arbetsprojekt.

Vi har också inlett ett samarbete med Särvux i Lund. Vi har haft undervisning med praktiska inslag tillsammans med elever och lärare därifrån, som integrerar besöken i skolträdgården i ämnet Natur och miljö.

Vi deltog också i Lunds stads stadsodlingsdagar, där vi erbjöd besökande barn att vara med och plantera plommonträd och att så frön i egentillverkade frökrukor.

Tillgängligt för alla

Besöksservice

Vi har utvecklat biljettförsäljning och bokning via nätet i samarbete med Tourism in Skåne och Lunds turistbyrå, genom deras webbsajter visitskane.com och vistlund.se. Vi har också uppdaterat och utökat vår besöksinformation på engelska, tyska och franska på vår hemsida, så att den blir fylligare och mer lockande med mycket bilder.

Våra värdar öppnar och stänger alla lokaler och möblerar inför speciella evenemang eller konferenser. De finns alltid på plats under öppethållande för att svara på frågor och hjälpa besökare tillrätta.

Kultur i vården

Kulturen har i många år arbetat med tillgänglighet för olika människor. Kulturens personal har utbildat vårdpersonal inom psykiatri i hur de kan använda museets utställningar, miljöer och föremål som källor för lärande, rehabilitering och rekreation. Vårdpersonalen har tagit det så kallade "körkortet" till Kulturen och har sedan besökt museet med sina brukare. Dessa besök har dokumente-

rats och kommentarer från både vårdpersonal och brukare kan läsas i inspirationsfoldern *Må bra av museibesök* som vi tog fram under året. Region Skåne har bidragit med medel.

Tillsammans med vårdpersonal på Björkbackens äldreboende har vi skapat kulturlådor med föremål på temat Nöjen & Musik och Barndom & Skolan. Dessa föremål ska användas som inspiration till samtal för att väcka minnen och associationer. Region Skåne har bidragit med medel.

Projekt Övergången och Herrehuset

Under 2013 påbörjades planeringen av den så kallade Övergången, en passage över Adelgatan mellan södra och norra området som ska öka tillgängligheten för våra besökare, speciellt för barnvagnar och för rörelsehindrade.

Herrehuset har tillgänglighetsanpassats genom installation av hiss och trappa och säkerheten har höjts. Husets kulturhistoriska värden ska bevaras samtidigt som montrar och inredning ska vara säkra och funktionella.

Utredning kring Kulturen som öppen stadsdel

Vi har fått i uppdrag av Lunds kommun att utreda vad driftskostnaden skulle bli om friluftsmuseet blev en öppen stadsdel i Lund, det vill säga öppen på så sätt att man inte behöver betala entréavgift. Under året tog vi fram ett underlag om vad detta skulle innebära. Vi presenterade ett underlag i samband med vår årliga ansökan om verksamhetsbidrag, som visade att det innebär en kostnad på ca 5 miljoner kronor årligen.

Det digitala museet

Under 2013 har vi jobbat med att få igång det nya arbetssättet för webben. Det går ut på att ämnesansvariga på varje avdelning ska bli delaktiga och ta ansvar för att informationen på "deras" sidor är aktuell och korrekt. De ska också producera inlägg till vår blogg Bakom kulisserna, där vi berättar om arbetet på museet. Webbgruppen jobbar med utveckling av både innehåll och teknik på webben, och har tagit fram lathundar och riktlinjer för webbarbetet. Vi har kommit en bra bit på vägen, men behöver fortsätta att jobba med att implementera detta arbetssätt.

Om man jämför med andra museer ligger vi väl framme när det gäller att arbeta med sociala medier. Förutom vår blogg Bakom kulisserna på kulturen.com arbetar vi mest aktivt med facebook.

Genom facebook får vi också trafik till vår hemsida genom länkar som vi lägger ut. Vi ser också att våra inlägg på facebook når ut till fler, genom att fler gillar eller kommenterar.

Vi skapade ett Instagram-konto för arkeologerna under året. De har fått en liten följarskara, och vi ska under 2014 även koppla deras instagramflöde till vår hemsida.

Utveckling av Kulturen-app

Under 2012 tog Kulturen, med stöd av Statens Kulturråd, fram en smartphone-app som erbjuder en stadsvandring kopplad till utställningen Popstad Lund. Det blev ett lyckat projekt och därför sökte vi under 2013 bidrag från Region Skåne för att vidareutveckla denna tekniska lösning så att den kan användas på andra sätt i vår verksamhet. Ansökan resulterade tyvärr inte i några pengar för utvecklingsarbetet, men vi kommer att fortsätta att försöka hitta ett sätt att finansiera detta.

FÖRVALTAREN KULTUREN

Förvalta och vårda vårt Kulturen

Kulturens samlingar

Kulturens samlingar är sökbara via databasen Carlotta på internet. Under 2013 har 6 325 digitala fotografier tillförts databasen. Antalet digitaliserade föremålsposter som tillförts under året är 7 664 och arkivdatabasen har tillförts 4 306 poster. Digitaliseringen ökar tillgängligheten för forskare, föreningar och intresserad allmänhet. 39 161 personer har sökt föremål i Carlotta under 2013.

Tillgängligheten betyder att vi får fler förfrågningar, och många är intresserade av att se föremålen även i magasinet. Graden av service måste hela tiden resursanpassas och räcker tyvärr inte till alla.

Kulturens kulturhistoriska samlingar tillförs föremål, arkivalier, samtidsdokumentationer och fotografier som är representativa utifrån perspektiven genus, generation, etnicitet, mångfald och social miljö, vilket ligger till grund för ett framtida bruk som kan anses vara jämställt avseende allas rätt till kulturvet. Genom vidareutbildning, t ex via projektet *Norm, Nation och Kultur* som vi deltog i under året, ökar hela tiden medvetenheten hos medarbetare kring dessa frågor.

Under året har vi fortsatt inköpen av smycken gjor-

da av Wiwen Nilsson, som ersättning för smycken som stals 2011.

Våren 2013 inköptes ett stort antal negativ i form av glasplåtar från fotograferna Maria Jonns och Ida Ekelunds ateljé på Stora Gråbrödersgatan. Glasplåtarna hittades i trossbotten i samband med en renovering och fyndet blev ordentligt uppmärksammat i medierna. Ett omfattande arbete med rengöring och digitalisering av glasplåtarna har påbörjats i samarbete med Regis. Detta bekostas med fondmedel. De digitaliserade bilderna läggs kontinuerligt in i databasen Carlotta, och vi ska framöver sammanställa en utställning med utvalda bilder.

Under första delen av året digitaliserades flera andra bildsamlingar tack vare medel från den statliga satsningen Kulturarvslyftet. Tyvärr avbröts detta arbete då kostnaderna blev högre än beräknat.

Vårt regionala uppdrag att ta fram en gemensam förvaltningsplan för i första hand de tre regionala museerna, med policys för bland annat utlån, insamling och utställningsarbete är nu långt framskridet. Arbetet med att beskriva de tre museernas samlingar pågår. I samarbete med Skånes hembygdsförening ordnades under året ett seminarium kring gallringsproblematiken för museer och hembygdsgräddor i Skåne.

Kulturens vagnar flyttades under 2013 till ett nytt externt magasin.

Under året har totalt 122 föremål ur Kulturens samlingar och Region Skånes medicinhistoriska samlingar (som förvaltas av Kulturen) varit utlånade till olika museer och institutioner.

Medicinhistoriska museer

Efter en upphandling fick vi i uppdrag av Region Skåne att förvalta och vårda de medicinhistoriska samlingarna, samt att driva Livets museum i Lund och Medicinhistoriska museet i Helsingborg. Uppdraget gäller från den 1 september 2013. Vi ska förvalta, utveckla och tillgängliggöra samlingarna för både forskare och allmänheten. Redan tidigare hade regionens medicinhistoriska samlingar slagits ihop till en, som flyttats till ett magasin i Lund. Information om alla föremål i samlingarna kommer att tillgängliggöras i en sökbar databas på webben.

Livets museum i Lund grundades av Sydsvenska medicinhistoriska sällskapet och öppnade under 2012. Med hjälp av ny teknik och historiska före-

Här tas den gamla svarta färgen bort på staketet som omger Kulturens entréhus. Staketet från 1800-talet och grindarna från 1700-talet målades sedan i en grön nyans. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen.

mål berättar museets utställningar om människans kropp. På Medicinhistoriska museet i Helsingborg har den gamla utställningen plockats ner och samlingarna har packats och transporterats till det magasin i Lund där hela regionens medicinhistoriska samling nu finns. Även i fortsättningen kommer museiverksamheten att bedrivas i Gamla barnsjukhuset lokaler i Helsingborg, där vi kommer att bygga en helt ny medicinhistorisk utställning.

Våra byggnader och trädgårdar

Fastighetsförvaltning

Vi följer den underhållsplan för fastighetsbeståndet som våra bebyggelseantikvarier har tagit fram. Byggnaderna på Kulturens område i Lund har genom en överenskommelse med serviceförvaltningen i Lunds kommun ett särskilt riktat stöd under fem år.

Vi renoverade grindarna, staket och muren som omger vår entré. Grindarna har en intressant historia. De är ritade av slottsarkitekt Carl Hårleman och är ett av tre grindpar som var placerade i muren runt Lundagård på 1700-talet. Både grindarna och staketet –som troligen är från 1800-talet – är

handsmida och det var ett stort arbete att rengöra och rostskydda dem för att bevara dem på bästa sätt för framtiden. Vi analyserade färgrester och sökte i gamla skrivna källor och kom fram till att den ursprungliga färgen troligtvis var grönt, och vi har nu målat om grindar och staket i en grön nyans.

Allmogehallens baksida och gavlar fick ny puts. Vi valde att måla dessa väggar med en röd kalkfärg, trots att framsidan som syns inifrån museets södra område är gul. Allmogehallen var ursprungligen en ekonomibyggnad och de var många gånger rödmålade, eftersom rödpigmentet historiskt har varit billigt och lättillgängligt. Färgvalet bidrar till en vacker stadsbild med den röda gaveln som harmonierar med Bosebo kyrka på andra sidan Adelgatan.

Textilhallens och Lundahallens fasader in mot södra området har målats av Kulturens målare. Under året har vi även dokumenterat Måketorpsboden och tagit fram en åtgärdsplan för renoveringen av byggnaden, likaså har vi renoverat S:ta Maria Minors murverk.

Under 2013 fortsatte vi också det fleråriga arbetet med att återuppbygga Uranäsboden (även kallad Dackestugan). Vi har bland annat lagt ett traditionellt torvtak på boden, med ett underlag av granslanor och flera lager näver. Arbetet har skett inför besökarna, som varit välkomna att ställa frågor till våra timmermän. Under 2014 fortsätter vi med att återställa golvet.

Under året fokuserades ombyggnaden av Herrehuset till insidan, som bekostas av medel från Boverket samt fondmedel. Alla fönster och dörrar målades, både invändigt och utvändigt, av Kulturens målare.

Park och trädgårdar

För 2013 lade vi mer pengar i budgeten på parken och trädgårdarna kring husen. Vi har planterat nya växter och träd, till exempel kring dammen, i Skolträdgården och vid Bosmålatorpet. En ny trädgårdsdel har påbörjats bakom Smedjan – Rum för själen – som ska vara en plats för ro och eftertanke, där de tre stora världsreligionerna möts i växtform.

Trädgårdarna ska återspegla de kulturhistoriska husens historia. Till exempel byggdes vårt entréhus Vita huset som ett hem för två familjer. På husets framsida har vi nu återskapat de tapetrabatter som familjen Sjögren hade i förträdgården under 1800-talets slut. Rabatterna finns med i familjen Sjögrens fotoalbum som finns i vårt arkiv.

På Östarp måste allén mellan Møllegården och Gamlegården tas ner. Under året söktes dispens från biotopskyddet hos Länsstyrelsen i Skåne län och under 2014 skall en åtgärdsplan för ansökan tas fram för allén. Vidare sker fortsatt utveckling av Gamlegårds trädgård samt planering av en humleodling och återplantering av fruktträd.

Vård av utställningar

Under året har vi arbetat med problemet att det utställda Wiven Nilsson-silvret i utställningen *Modernismen* svartnar. Det visade sig svårt att hitta en snabb lösning eftersom problemet verkar ligga i själva montern med dess klimat och inredning. Vi utvecklar ett nytt sätt att hantera silvret, som vi sedan får utvärdera.

Övrig vård av befintliga utställningar, i form av insatser av konservatorer har inte hunnits med förutom vid akuta ingripanden. Däremot vårdas alla historiska interiörer och lokaler med utställningar

kontinuerligt genom kulturhistorisk städning av våra lokalvårdare. Totalt sett har vi ca 20 utställningar, både basutställningar och tillfälliga utställningar.

Kulturens Östarp

Sedan flera år arbetar Kulturen med att ställa om verksamheten på Östarp och skapa förutsättningar för att skapa ett Kulturreseptat. Arbetet har under året intensifierats och förutsättningarna bearbetas nu av Länsstyrelsen i Skåne. För Kulturens del har det inneburit en översyn av hur markerna brukas och hur djurhållningen ska se ut, bland annat genom anpassning till gällande regler för visning av djur.

Därtill har medvetenheten om vilka krav den framtida reservatstanken ställer börjat framträda tydligare. Behovet av tydligare planering för driften och underhållet av anläggningen har ökat.

Säkerhet

Vi har investerat i flyttbara säkerhetsmontrar som under året användes för silverutställningen *Sinnligt och sakligt* samt för *Guldkorn ur samlingarna*. Säkerheten höjs i samband med ombyggnaden av Herrehuset, för såväl människor som för utställda föremål. En ny larmanläggning ska installeras. Vi utgår från den säkerhetsutredning som gjordes för några år sedan.

En omfattande satsning på förbättrad kvalitet i arbetet med SBA (Systematiskt brandskyddsarbete) och har genomförts, med bland annat utbildning i brandskyddsarbete för hela personalen och översyn av organisation och rutiner kring brandskyddsarbete.

Delad kunskap kring kulturarv

Rådgivning och forskarservice

Kulturens kunskapsbank och samlingar görs tillgängliga för allmänhet, forskare, studenter, konstnärligt verkamma och andra institutioner. Forsknings- och utvecklingsarbete i regionen samordnas i samarbete med de två övriga regionala museerna, Malmö Museer och Regionmuseet Kristianstad.

Samarbete med Lunds universitet

Även under 2013 hade Kulturen en forskartjänst inom Etnologi vid Lunds universitet, tack vare medel från Nordenstedtska stiftelsen.

Vi har även inlett ett samarbete med etnologiska institutionen. Studenterna på A-nivån har under kursen *Etnografiska metoder* genomfört intervjuer och observationer på temat *Mötesplatser i Lund*. Kulturen arbetade fram temat tillsammans med institutionen och personal från Kulturen deltog i undervisningen. Studenterna presenterade materialet i en enkel utställning på Kulturen och materialet sparas i vårt arkiv.

Vi har också fortsatt att bedriva undervisning vid olika institutioner vid Lunds universitet och samarbetar med Arkitektthögskolans elever i Lund och med Malmö Högskolas/K3:s utbildning i scenografi.

Publikationer och övrig kunskapsförmedling

I maj utkom *Laddat*, årsboken för 2013. Därefter fortsatte arbetet med årsboken för 2014 som har temat *Världen på Kulturen*, vilket även är namnet på den utställning som öppnar i Herrehuset våren 2015.

Vi har fortsatt att arbeta med ett forskningsprojekt om kyrkornas Lund. Det ska leda till en publikation där den kyrkliga medeltida arkitekturen lyfts fram.

Kulturens databas Carlotta ska utvecklas i samarbete med den nationella Carlottagruppen. Ytterligare material har som vi tidigare nämnt tillförts databasen under 2013 i samarbete med Regis och Kulturarvs-IT. Överföring till K-Samsök och därmed vidare till Europeana har också fortsatt, liksom digitalisering av uppgifter i arkivliggare.

Kulturen ingår i det internationella samarbetsprojektet *New Methods for Building Archaeological Documentation and Analysis Process*, som initierats av Riksantikvarieämbetet, Arkeologiska uppdragsverksamhet (UV). Övriga parter är Påvliga Institutet för kristen arkeologi, Vatikanmuseerna; Svenska Institutet i Rom och Lunds universitet, Institutionen för arkeologi och antikens historia. I projektet studeras hur man kan arbeta med 3D-dokumentation av byggnader och studieobjektet är Lateranbaptisteriet i Rom uppfört under 300-talet.

Under 2013 genomfördes det sista fältarbetet i Rom. Det innefattade insamlande av information inför den 3D-rekonstruktion som kommer att göras under 2014, med efterföljande slutrapport för projektet. Det är den andra byggnadsfasen under 400-talet som kommer att rekonstrueras och under 2013 insamlades kunskap om hur byggnaden sett ut under 400-talet, med arkitektoniska och konstruktionstekniska detaljer samt exteriör och

interiör beklädnad med olika arter av marmor.

Bakom kulisserna

Under rubriken *Bakom kulisserna* på Kulturens webbplats berättar vi om vår verksamhet och beskriver hur vi arbetar med t ex utställningar och bevarande av våra föremål och byggnader. Syftet är att omvärlden ska få en bättre inblick i hur vi arbetar och varför bevarandearbete är viktigt. Vi har under året arbetat vidare med att implementera ett arbetssätt där alla avdelningar är delaktiga i att producera inlägg.

Publikt arbete

Arbetet med renoveringar av våra kulturmiljöer kommuniceras som vi tidigare nämnt genom visningar och informationsskyltar kring de miljöer som det arbetas med, samt genom vår hemsida och sociala medier. Vi har också haft visningar för besökare där vi berättat om arbetet, samt visningar i utställningen *ByggnadsKulturen*. Vi berättar också om vårt arbete med kulturmiljön på Kulturen för pressen och genom artiklar och föreläsningar på seminarier.

På vår hemsida har vi också berättat om arbetet med den yttre kulturmiljön, alltså utanför museiområdet. Byggnadsantikvarierna har bland annat deltagit i ett projekt där siloanläggningar i Skåne har inventerats. Arbetet har skett i samarbete med Malmö Museer och regionmuseet Kristianstad, med medel från Länsstyrelsen i Skåne län. Projektet presenterades i publikationen *Silor – Landskapets landmärken*.

Verka för hållbar samhällsutveckling

Kulturen ska aktivt bidra till utvecklingen av det regionala kulturmiljöarbetet genom samverkan med Region Skåne och som kunskapspartner till Länsstyrelsen i Skåne län i remissarbete och som utförare av uppdrag, samt som fyndfördelat och arkivbildande museum för Lunds medeltida stadsområde. En viktig utgångspunkt för Kulturens kulturmiljöarbete är att samverka i båda rollerna inom fältet, som aktiv partner i samhällsbyggandet genom uppdrag, respektive som kunskapsförmedlande och förvaltande institution.

Hållbar utveckling genomsyrar bevarandet, användandet och utvecklingen av kulturmiljöerna, där Kulturens särskilda kompetens inom bevarandearkeologi framåtskrider. Särskild vikt skall läggas vid utvecklandet av nya arbetssätt, förmedlingsinsatser och kulturarvsdialog.

Kulturens arekologer hade fler uppdrag 2013 än året innan. En särskilt arkeologisk undersökning i kvarteret Sjöjungfrun i Trelleborg var ett av dessa uppdrag. Foto: Kulturen

Stadsantikvariefunktionen

Samarbetet med Stadsbyggnadskontoret, där stadsantikvarien står för antikvarisk sakkunskap i Lunds kommuns kulturmiljöarbete inom övergripande planering och myndighetsutövning enligt Plan- och bygglagen och andra lagar, fortsätter. Under 2013 har stora, fleråriga ärenden bland annat varit ett nytt resecentrum kring järnvägsstationens känsliga kulturmiljöer och arbete med det så kallade kunskapsstråket längs den planerade lundalänken.

Underlag för handlingsprogram för sjukhusområdet och LTH har utarbetats och antagits av Byggnadsnämndens bevaringskommitté. Kulturmiljöprogrammet som startades 2004 beräknas avslutas under 2014.

Uppdragsverksamhet

2013 var ett år präglat av stark tillväxt av uppdragsverksamheten och flera vunna anbud. Omsättningen steg med 25 procent och den egna insatsen med 12,5 procent, vilket är ca 1 000 mantimmar.

Bebyggelseantikvarisk uppdragsverksamhet

Vi har bland annat genomfört en kartering av rekreationsanläggningar längs Skånes kuster på upp-

drag av Länsstyrelsen i Skåne, samt varit konsulter vid dokumentation av Kirunas kulturmiljöer som görs inför flytten av staden. Vår bebyggelseantikvarie har varit sakkunnig vid ändringar och underhåll av byggnadsminnen i till exempel Flyinge och i kvarteret Glädjen i Lund. Vi har också påbörjat arbetet med inventeringen av kulturmiljöer på Lunds landsbygd på uppdrag av stadsbyggnadskontoret i Lunds kommun. Inventeringen är en del i det kulturmiljöprogram som stadsbyggnadskontoret arbetar fram. Arbetet kommer att fortsätta under 2014.

Uppdragsarkeologi

Under året har vi haft 52 arkeologiska uppdrag, en klar ökning sedan förra året. Vi har bland annat genomfört en byggnadsarkeologisk undersökning av Varbergs fästning, en särskild arkeologisk undersökning i kvarteret Sjöjungfrun i Trelleborg och två trädgårdsarkeologiska uppdrag i Norge. Vi deltog i en särskild arkeologisk undersökning vid Karolinerhuset i Växjö, där ett nytt domkyrkoforum ska byggas. Det var ett samarbetsprojekt med Kalmar Länsmuseum och Kulturparken Småland med UV Syd som huvudman.

Vi har investerat i programmet ArcGis för att vi helt ska kunna gå över till digital dokumentation.

Diskussioner om hur arbetssätt och rutiner ska anpassas samt hur äldre data ska konverteras till ArcGis har påbörjats. Vi har också börjat testa en android-pad ute på fältet. Vi har däremot inte kommit fram till någon lösning när det gäller nya fyndhanteringslokaler för arkeologin, vilket påverkar effektiviteten i det dagliga arbetet.

Samarbetet inom MARK (Museiarkeologiska branschorganisationen) och samverkan i nätverket för Svenska medeltidsmuseer har fortsatt och vi deltar i en utvecklingsgrupp för klostret och Kungsgården i Dalby. Samarbetet med Lunds Universitet som resurs för praktikplatser, undervisning och läraruppslag har också fortsatt.

ARBETSPLATSEN KULTUREN

Personal 2013

Tillsvidareanställda:	52 st	Årsverken:	45 st
Andel kvinnor:	36 st		30 st
Andel män:	16 st		15 st
Visstidsanställda:	47 st	Årsverken:	10 st
Andel kvinnor:	32 st		5 st
Andel män:	15 st		5 st

Personalomsättning

Under 2013 tillsvidareanställdes fem personer, samtliga kvinnor. Två tillsvidareanställda slutade under 2013. Tre personer var tjänstlediga hela året och sju personer under delar av året. Av de tillsvidareanställda är 65 % kvinnor och 35% män.

Ålder

Den tillsvidareanställda personalen hade en medelålder på 48 år, vilket är samma som 2012. Kvinnornas medelålder är 48 år och männens 47 år.

Löneutveckling

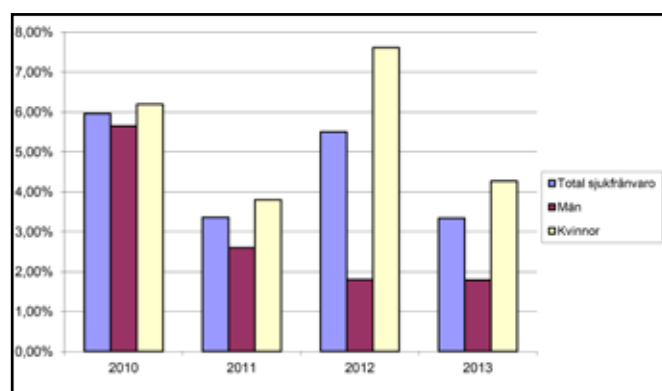
Medellönen för Kulturens anställda (exklusive museichef) vid årets slut var 27 817 kr per månad. Kvinnornas medellön var 27 406 kronor och männens medellön var 28 227 kronor. Skillnaden i medellön mellan män och kvinnor har minskat sedan 2012.

Frisk personal

Vi genomför regelbundet hälsoundersökningar för tillsvidareanställd personal. All personal erbjuds

en valfri friskvårdsaktivitet som subventioneras med 1 500 kronor per person och år. Detta utnyttjades av 47 procent av medarbetarna under 2013. Vi har genomfört friskvårdsåtgärder som Yoga och promenad för att inspirera till egna friskvårdsaktiviteter. Deltagandet var 16 respektive 33 procent av totala antalet tillsvidareanställda. Jämfört med 2012 har den totala sjukfrånvaron sjunkit med 2,16 procent, från 5,5 procent 2012 till 3,34 procent 2013. För kvinnorna har frånvaron sjunkit med 3,34 enheter och för männen har frånvaron sjunkit med 0,01 enheter jämfört med 2012.

Uppdelat på åldersintervaller ligger sjukfrånvaron i åldersintervall >50 år på 4,01 procent, åldersintervallen 30–49 år på 3,06 procent och <30 år på 3,15 procent. Av den totala sjukfrånvaron utgörs 19,72 procent av sjukdom längre än 60 dagar.

Samverkan

Genom samverkansavtal med de fackliga organisationerna har vi ca sex möten om året där aktuella frågor som rör personal och arbetsmiljö tas upp.

En unik och inspirerande arbetsmiljö

Den fysiska arbetsmiljön på Kulturen i Lund är på många sätt en fantastiskt härlig miljö med trädgårdar och kulturhistoriskt intressanta hus, men när det gäller andra delar av vår arbetsmiljö så lever de inte upp till dagens krav. Vi har under 2013 påbörjat ett arbete för bättre och gemensamma arbetslokaler.

Under året konstaterades att en äldre renovering av Locus Virtutum utförts med metoder och material som orsakat bland annat fuktproblem och gett en besvärande doft i lokalerna. Det ledde till fler omflyttningar av personal mellan olika hus. För att vi ska kunna använda Virtutum på bästa vis byggdes ventilationsanläggningen om så att caféet på bottenvåningen kan utökas till hela bottenplanet.

Under höstlovets deltar många ur personalen, och även deras barn, i den traditionella Spökvällen. Foto: Viveca Ohlsson/Kulturen

Kulturen som arbetsplats skall vara öppen och transparent, här råder nolltolerans mot mobbing, rasism och sexuella trakasserier. De förbättringsområden som framkommit i den förra medarbetarenkäten, utförd 2011, har vi jobbat med på olika sätt under året. Vi har planerat och kommer att genomföra en ny medarbetarenkät 2014. Vi har gjort olika insatser för att utveckla medarbetarsamtalet och ledarskapet samt ledningsgruppens arbete under året.

Åtgärderna i skyddskommitténs protokoll efter skyddsround i samtliga arbetslokaler har släpat efter. I budgeten för 2014 finns därför särskilda medel för att åtgärda bristerna.

Det årliga midsommarkaffet och jullunchen för all personal genomfördes även i år. Vi firar även när vi är klara med vissa projekt eller när det finns andra anledningar att fira. Under 2013 hade vi till exempel taklagsfest när takstolen var rest på Uranäsboden.

Målstyrt arbete

Vi har under flera år arbetat med att förbättra och effektivisera vårt arbete med uppföljning och verksamhetsplanering, så att den blir tydlig hela vägen från medarbetare till styrelsen.

Vi har under året förberett genomförandet av Trygghetsrådets (TRS) KIV-process – kompetensutveckling för individ och verksamhet – genom att

en arbetsgrupp med representanter för arbetsgivare och personal deltagit i seminarier. I januari 2014 kommer vi att ha ett beslutsmöte för all personal. Om beslutet blir att vi ska genomföra processen börjar vi redan i februari med insamlingsfasen, som består av ett antal workshops för hela personalen. När alla workshoparna i insamlingsfasen är genomförda finns ett underlag och en struktur för att ta fram en verksamhetsplan som bygger på TRS egen modell. I processen ingår också att göra en kompetensanalys och planera kompetensutveckling. TRS bidrar med medel för kompetensutvecklingen.

Utveckling för medarbetarna

Flera medarbetare deltog under året i projektet *Norm, Nation och Kultur*. Medarbetare har också gått utbildning i facilitering. Vi har också arbetat med att utveckla ledningsgruppen på olika sätt, vilket kommer att fortsätta under 2014.

Museichefen har deltagit i kursen *Att leda mångfald* arrangerad av bland andra Riksställningar. Vi har tagit fram en rekryteringspolicy och infört skrivningen "Kulturen strävar efter att bli en arbetsplats som är representativ för den mångfald som finns i samhället. Vi välkomnar därför sökande som kan bidra till detta" i alla våra annonser när vi rekryterar personal.

Vi hade även i år gemensamma arbetsdagar för all personal, en heldag på Östarp och en halvdag på Kulturen i Lund. Varje avdelning har möjlighet till kompetensutveckling som deltagande i seminarier, konferenser och liknande utbildning som motsvarar ca två dagar per person. Detta har utnyttjats olika inom avdelningarna.

Kulturens medarbetare ha möjlighet att söka interna fondmedel för studieresor och en grupp besökte Beamish – The Living Museum of the North som har spetskompetens inom området levandegörande och anses ledande i Europa. Det andra museet som studerats är Jamtli som efter svenska förhållanden kommit mycket långt i samma arbete genom Jamtli Historieland, tidsresor för hela familjen, som iscensätts under knappt två sommarmånader.

Administration och stöd

Vi har under året gjort en rad förändringar för att få bättre kontroll över vår ekonomi och för att bli effektivare i vår hantering. Ett scanningsprogram för fakturor installerades under våren, så att avdelningscheferna kan attestera fakturor elektroniskt.

Under flera år har vi haft tre banker. Under året tog vi fram ett upphandlingsunderlag tillsammans med det ekonomiska rådet (som består av representanter från styrelsen, controller och museichef) för att samla våra tillgångar i en bank och effektivisera hanteringen och minska kostnaderna. Vi beslutade i slutet av året att gå över till Nordea. Vi har tagit fram en tidsplan för överföring av daglig drift, löner, lån och kapital- och stiftelseförvaltning. Arbetet med överföringen görs i början av 2014.

Vi samarbetar med Malmö Museer och Regionmuseet Kristianstad på flera sätt, och har nu påbörjat ett nytt samarbete för att se om vi kan söka till exempel EU-medel för verksamhetsutveckling som ligger i linje med det som vi redan planerar att göra. Vi har deltagit i en utbildning som inkluderade en resa till Bryssel.

Vi upphandlade ett nytt telefoniavtal och en majoritet av telefonerna ersattes i samband med detta med nya modeller, så att alla nu har smart phones.

Under året gjordes en översyn av Kulturen infrastruktur avseende internt nätverk för IT. Central utrustning i nätverket byttes till nya modeller som kan säkerställa såväl funktion som säkerhet för vår interna verksamhet, men även utgöra grunden för ett säkert framtida nätverk för våra gäster och be-

sökare. Personalens datorer och mjukvaror kommer att börja bytas ut under 2014.

Vi vill också modernisera vårt intranät, men i år har det inte funnits tid och utrymme att genomföra ett sådant stort arbete.

Från och med årsskiftet justerades organisationen genom att de två avdelningarna Program och Försäljning slogs samman. Utveckling och administration delades upp i avdelningen Teknik och en stab. I samband med detta gjordes också en del omflyttningar av personal mellan avdelningar.

Externa styrelseuppdrag 2013

- Regis
- Tourism in Skåne
- Margit och Lennart Carlsson stiftelse
- Nordenstedtska stiftelsen
- Hanna och Ernst Norlinds stiftelse
- Tegnérstiftelsen
- Karlebystiftelsen
- Forum för trädgårdshistorisk forskning

Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige

STADGAR, ORGANISATION OCH STYRELSE UNDER 2013

Stadgar (fastställda och reviderade 2002)

”Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige, stiftad 1882 av de Skånska landskapens Historiska och

Arkeologiska Förening samt Lunds Landsmålsföreningar, har till syfte att samla och bevara det materiella kulturarvet med särskild inriktning på sydsvensk kulturhistoria, att i samband därmed verka för forskning och för bildningen i samhället samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.”

Organisation

Museichefen har det övergripande ansvaret. Kulturen har fem avdelningar med varsin chef samt en stab som leds av museichefen.

Avdelningscheferna ansvarar för verksamhet, personal, budget och information och har ett delegerat arbetsmiljöansvar. De ingår i ledningsgruppen tillsammans med museichefen och har där ett gemensamt ansvar för hela Kulturen.

Högste beskyddare och hedersledamöter

Högste beskyddare är Hans Maj:t Konung Carl XVI Gustaf.

Hedersledamöter: ek dr Margareta Nilsson, dir Lennart Nilsson, prof Hans Rausing, dir Bertil Hagman, civilek Martin Wiklund, dir Stefan Wiklund, dir Thomas Wiklund.

Styrelse år 2013

Bengt L Andersson, ordf, vald av föreningen.

Annika Annerby Jansson, vice ordförande och au-ordförande, vald av föreningen.

Regeringens representant: Heidi Vassi t o m 30/6, därefter Hans Bergfast, suppleant Michael Matz.

Region Skånes representanter: Charlotte Wachmeister, suppleant Henning Schale och Ingrid Jägerhed, suppleant Lisbeth Lindell.

Lunds kommuns representanter: Lars V Andersson, suppleant Zoltán G-Wagner och Joakim Friberg, suppleant Jon Helgason.

Valda av föreningen: Lynn Åkesson, Lennart Prytz, Karl-Axel Axelsson, Hanne Mannheimer, Gustaf Lorentz, Carl Piper, Kjell-Arne Olsson t o m 12/6, därefter Lars Wetterberg, museichef Anki Dahlin, Gertie Ericson, DIK, Lars Tedenbrant, Vision.

Suppleanter: Eric Hamilton, Gustaf Lorentz, Svante Lundquist t o m 12/6, därefter Lena Leufstedt, Lars Wetterberg t o m 12/6, därefter Anne-Christine Kullgren.

Arbetsutskott

Annika Annerby Jansson, ordförande, Bengt L Andersson, Lennart Prytz, Hanne Mannheimer, Anki Dahlin.

Revisorer

För Lunds kommun: Bertil Göransson med suppleant Guilem da Silva Rodrigues.

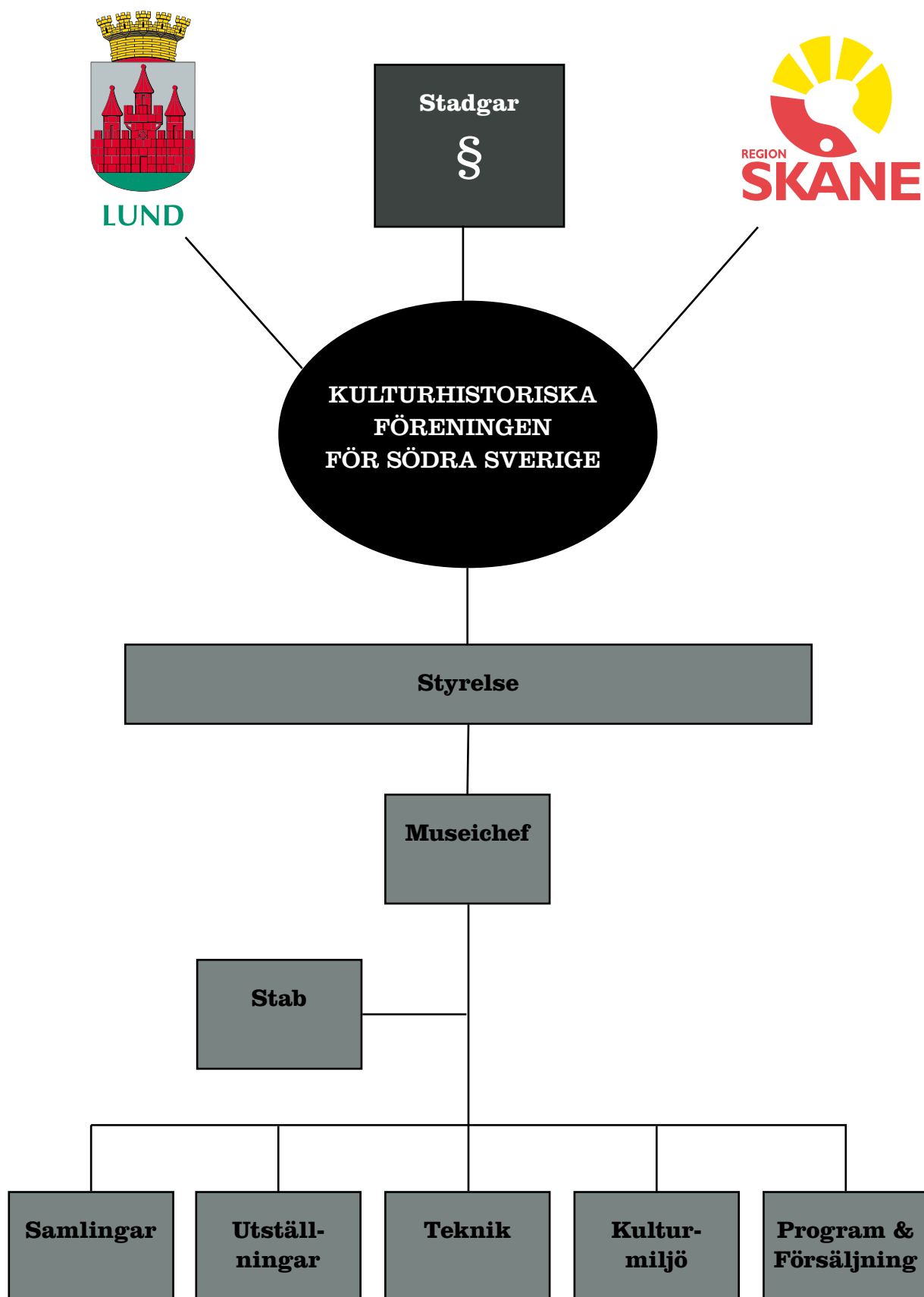
För föreningen: Uldis Skuja med suppleant Karin Björkman, Göran Bengtsson med suppleant Anders Thulin t o m 12/6, därefter Anders Thulin med Lisa Albertsson som suppleant.

Valberedning

Gertrud E Bohlin, sammankallande, Lars-Erik Skjutare och Lennart Nilsson.

2013 hölls, förutom årsmöte, 6 styrelsemöten och 6 arbetsutskottsmöten.

NYCKELTAL 2013

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 prognos
Besökare						
Inkl filialer	328 370	189 830	173 555	234 753	231 223	200 000
Museet i Lund	105 180	72 732	70 012	82 879	73 354	75 000
Barn och unga				35 032	30 555	25 000
Webb kulturen.com	76 572	128 063	115 784	172 000	* 124 772	* 125 000
Webb Carlotta					* 42 307	* 45 000
Medlemmar	5 299	4 939	4 790	3 674	3 366	
Gillare facebook			945	1 621	2 378	
Ekonomi						
Entréintäkter	1 438	1 830	2 152	2 685	2 143	2 500
Medlemskap	1 684	1 688	1 606	1 774	1 692	1 600
Försäljning	1 012	1 039	875	947	1 520	1000
Försäljn. café				524	500	563
Lönekostnad	24 027	21 980	21 845	24 682	26 809	26 300
Totalt resultat	-906	1 022	674	667	539	435
Medarbetare						
Antal	58	52	49	54	52	
Sjukfrånvaro	3 %	6 %	3 %	5,5 %	3 %	

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Tegnérplatsen i Lund | 046-35 04 01 | www.kulturen.com